

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ
№ 4/2012 г.
гр.София, 17 декември 2012 г.

Върховният касационен съд на Република България, Общо събрание на Гражданска колегия, в съдебно заседание на 15 ноември 2012 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Общото събрание на
Гражданска колегия:
ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА

ПРЕДСЕДАТЕЛИ на
ОТДЕЛЕНИЯ: **ТАНЯ МИТОВА**
ПЛАМЕН СТОЕВ
БОЙКА СТОИЛОВА

ЧЛЕНОВЕ:

- | | |
|-------------------------|-----------------------|
| 1. ЖАНИН СИЛДАРЕВА | 23. МАРИО ПЪРВАНОВ |
| 2. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА | 24. ЕМИЛ ТОМОВ |
| 3. ТЕОДОРА НИНОВА | 25. АЛБЕНА БОНЕВА |
| 4. НАДЕЖДА ЗЕКОВА | 26. СВЕТЛА ДИМИТРОВА |
| 5. НАДЯ ЗЯПКОВА | 27. БОНКА ДЕЧЕВА |
| 6. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА | 28. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА |
| 7. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА | 29. ЖИВА ДЕКОВА |
| 8. СТОИЛ СОТИРОВ | 30. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА |
| 9. МАРГАРИТА СОКОЛОВА | 31. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА |
| 10. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА | 32. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА |
| 11. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ | 33. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА |

- | | |
|-----------------------|-----------------------|
| 12. СВЕТЛА ЦАЧЕВА | 34. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА |
| 13. СТОЙЧО ПЕЙЧЕВ | 35. ОЛГА КЕРЕЛСКА |
| 14. ЛЮБКА БОГДАНОВА | 36. ЗОЯ АТАНАСОВА |
| 15. ВЕСКА РАЙЧЕВА | 37. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ |
| 16. КОСТАДИНКА АРСОВА | 38. ВЕСЕЛКА МАРЕВА |
| 17. ЗЛАТКА РУСЕВА | 39. БОРИС ИЛИЕВ |
| 18. ДИЯНА ЦЕНЕВА | 40. ДИАНА ХИТОВА |
| 19. МАРИЯ ИВАНОВА | 41. БОЯН ЦОНЕВ |
| 20. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА | 42. ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ |
| 21. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА | 43. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА |
| 22. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА | 44. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ |

при участието на секретаря **Борислава Лазарова**

постави на разглеждане тълкувателно дело № 4 по описа за 2012 г. на ОСГК,

докладвано от съдията **КАМЕЛИЯ МАРИНОВА**

Делото е образувано с разпореждане от 26.04.2012 г. на заместник председателя на Върховния касационен съд и председател на гражданска колегия, по предложение на състав на Върховния касационен съд, гражданска колегия, второ гражданско отделение, който на основание чл.292 ГПК с определение № 122 от 21.02.2012 г. по гр.д. № 1185/2011 г., ВКС, II г.о. е спрял производството по делото и е предложил на Общото събрание на Гражданска колегия да постанови тълкувателно решение по следните въпроси:

1. При приложението на чл.120 ЗЗД, позоваването на давността пред орган, сезиран за защита на субективно право, касае ли хипотезите на придобивна давност?

2. Изтеклият, установен от закона срок по чл.79 ЗС води ли автоматично до придобиване на право на собственост и позоваването на давност елемент ли е от фактическия състав на придобивно основание?

3. За възможността да бъде придобито право на собственост на недвижим имот, на основание чл.79 ЗС, от лице, което не се е позовало на давността преди смъртта си и възможността неговите права да се признаят на неговите наследници в съдебен процес по спор за собственост.

Общото събрание на гражданска колегия на Върховния касационен съд, за да се произнесе взе предвид следното:

В практиката на ВКС са формирани следните становища:

1. на основание чл.79, ал.1 ЗС правото на собственост по давност върху недвижим имот се придобива с непрекъснато владение в продължение на 10 години. Друг елемент фактическият състав на давностното придобиване на недвижим имот не съдържа. На основание чл.84 ЗС правилата на чл.113, 115, 116, 117 и 120 ЗЗД за погасителната давност се прилагат съответно за придобивната давност. На основание чл.120 ЗЗД давността не се прилага служебно – необходимо е заинтересованата страна да се позове на нея пред органа, сезиран за защита на субективното право, за да прояви погасителния си ефект. Съответното приложение на тази разпоредба при придобивната давност обаче не включва позоваването като елемент от състава ѝ. Позоваването на придобивната давност е необходимо при спор за собственост /чл.77 ЗС/ или с цел правна яснота за титуляра ѝ, чрез констатирането ѝ за имота с нотариален акт по обстоятелствена проверка, но не и за самото придобиване на правото на собственост по давност. Владението върху имота след изтичане на

законния срок за придобиването му по давност се превръща автоматично в право на собственост, с правомощията и начина на предявяването и защитата ѝ.

2. Изтичането на срока на придобиваната давност не води автоматично до възникване право на собственост в полза на владелеца на недвижим имот, тъй като тя не се прилага служебно. Необходимо е позоваването от владелеца на изтичането ѝ чрез предявяване на иск за собственост, възражение срещу предявен такъв иск или чрез снабдяването с нотариален акт за собственост, издаден по обстоятелствена проверка на основание давностно владение. Позоваването на придобивна давност след изгубване на владението за повече от 6 месеца не може да ползва владелеца и неговите правоприменници поради прекъсването на давността с изгубване на владението и юридическото заличаване с обратна сила на изтеклия период на давностния срок.

Общото събрание на гражданска колегия приема следното:

1. В правната теория се приема, че придобивната и погасителната давност не са видове на едно общо родово понятие давност, а самостоятелни правни институти, които се различават по правни последици, приложно поле и фактически състав. Законодателят е уредил придобивната давност като способ за придобиване на вещни права в чл.79 ЗС и е използвал законодателната техника на препращането в чл.84 ЗС, изрично предвиждащ съответно прилагане на съществуващите в ЗЗД норми на чл.113, чл.115, чл.116, чл.117 и чл.120. Разпоредбата на чл.120 ЗЗД съдържа единственото правило, че давността не се прилага служебно. Защитата на правата на владелеца при изтекъл срок по чл.79 ЗС може да се осъществи чрез предявяване на иск за собственост, възражение по предявен против него иск за собственост или чрез снабдяване с констативен нотариален акт за собственост по обстоятелствена проверка. Нормите на чл.8, ал.2, чл.6, ал.2, чл.7, ал.1 ГПК не допускат съдът по свой почин да въвежда обстоятелства и прави възражения от името на страна по делото, а чл.571 ГПК предвижда писмена молба на заинтересованото лице за инициране нотариално производство по удостоверяване право на собственост върху имот. Следователно органът, сезиран за защита на субективно право – съд или нотариус – не може служебно да изследва дали е налице придобивно основание по чл.79 ЗС, т.е. разпоредбата на чл.120 ЗЗД към която препраща чл.84 ЗС, касае хипотезата на придобивна давност.

2. Според правната доктрина придобивната давност е способ за придобиване на право на собственост и други вещни права върху чужда вещ, чрез фактическо упражняване на тези права в продължение на определен от закона срок от време. Нормативната ѝ уредба е в глава VIII ЗС, наименована „придобиване и изгубване на вещни права“ в разпоредбите на чл.79-86 ЗС. Нормата на чл.79 ЗС регламентира фактическия състав на придобивната давност при недобросъвестно и добросъвестно владение, включващ като елементи изтичането на определен в закона период от време и владение по смисъла на чл.68, ал.1 ЗС в хипотезата на чл.79, ал.1 ЗС и допълнително добросъвестност и юридическо основание в хипотезата на чл.79, ал.2 ЗС. Правната последица – придобиване на вещното право – е нормативно свързана само с тези юридически факти. Недопустимо е по тълкувателен път в нормативно определения фактически състав да се включват и други елементи. Следователно изискуемото от чл.120 ЗЗД във връзка с чл.84 ЗС волеизявление /позоваване/ не е елемент от фактическия състав на придобивното основание по чл.79 ЗС.

Това обаче не означава, че правната последица – придобиване на правото на собственост или на друго вещно право – настъпва автоматично с изтичане на установения в закона срок. Да се приеме, че придобивната давност има действие *ex lege* означава, че с оглед разглежданата от общата теория на правото класификация на юридическите факти, като юридически факт придобивната давност е юридическо събитие, в чийто фактически състав по определение нормативно се включват събития от физическия свят или психични състояния без участие на активни съзнателни преживявания на човека. Фактическият състав на владението съгласно чл.68, ал.1 ЗС включва както обективния елемент на упражнявана фактическа власт, така и субективния елемент вещта да се държи като своя. След като владението е съзнателен акт, то следва, че придобивната давност е сложен юридически факт от категорията на правомерните юридически действия, които по определение обхващат като свой елемент наличието на представи и желания, насочени към установяването, придобиването, прехвърлянето, изменението и погасяването на права и задължения /представляващи субективния елемент от предметното им съдържание/, както и тяхното обективиране чрез волево изявление, насочено към сетивното му възприемане от други с цел да се разкрият тези преживявания и представи /представляващо обективния елемент от предметното им съдържание/.

Съгласно чл.77 ЗС вещните права се придобиват чрез правна сделка, по давност или по друг начин, определен в закона. След отмяната на ЗТСУ и регламентираното с него непосредствено отчуждително действие на регулационния план, е възможно придобиване на вещно право без изразена воля за това в две хипотези – при приращението по чл.92 ЗС и по силата на законовия режим на общност по чл.21, ал.1 СК, когато придобивното основание включва волеизявлението на единия съпруг, но вещноправния ефект настъпва и за другия съпруг. И двете хипотези обаче предполагат изразена воля за придобиване на вещното право – при първата на земята, а при втората – на единия съпруг. Следователно принцип в гражданското ни законодателство е, че вещните права се придобиват въз основа на обективирано волеизявление за това. Целта на този принцип е както зачитане волята на правните субекти, така и защита на общественния интерес чрез създаване яснота по отношение субектите и обектите на вещните права с оглед правната сигурност.

Обективният елемент на владението – упражняването на фактическа власт – съвпада с този при държането. Субективният елемент определя упражняването на фактическа власт върху имот като владение. Законът /чл.69 ЗС/ предполага наличието на намерението да се свои вещта. Именно затова, за да се трансформира фактическото състояние на упражнявана фактическа власт чрез действия, съответстващи на определено вещно право в самото вещно право, е

необходимо потвърждаване наличието на намерение за своеене чрез позоваване на последиците от придобивната давност. Разпоредбата на чл.120 ЗЗД във връзка с чл.84 ЗС урежда волевото изявление на субективния елемент на владението чрез процесуални средства – предявяване на иск или възражение при наличие на спор за собственост или чрез снабдяване с констативен нотариален акт по обстоятелствена проверка с цел легитимиране на придобитото вещно право с оглед участие в гражданския оборот, изпълнение на административни процедури по попълване на кадастрална карта и т.н. До момента в който предполагаемото от закона намерение за своеене не бъде потвърдено чрез волево изявление, не може да се придобие и правото на собственост. При наличие на позоваване, правните последици – придобиване на вещното право – се зачитат от момента на изтичане на законно определения срок съобразно елементите на фактическия състав на придобивното основание по чл.79, ал.1 ЗС и по чл.79, ал.2 ЗС.

3. Позоваването на придобивна давност има за последица придобиване на правото на собственост само при осъществен фактически състав по чл.79 ЗС. То може да бъде направено както от владелеца, така и от неговите кредитори, ако длъжникът им бездейства. Следователно правото на позоваване на придобивното основание по чл.79 ЗС не е с оглед на личността и не се погасява със смъртта на владелеца, а се включва в наследството му. Имуществото на наследодателя преминава към наследниците му като съвкупност от права, задължения и фактически състояния. Ако едно лице е владяло недвижим имот в изискуемия по 79 ЗС срок, но е починало преди да се позове на последиците от придобивната давност, то в наследството се включва владението върху имота, както и правото на наследниците да се позоват на изтекла в полза на наследодателя им придобивна давност щом са продължили владението. Тъй като действието на придобивното основание се зачита от момента на изтичане на срока, то при наличие на позоваване от страна на наследниците, ще се счита, че придобивното основание е осъществено от наследодателя.

По изложените съображения Общото събрание на гражданска колегия на Върховния касационен съд

РЕШИ:

1. При приложението на чл.120 ЗЗД, позоваването на давността пред орган, сезиран за защита на субективно право чрез предявяване на иск за собственост, възражение срещу предявен иск за собственост или снабдяване с констативен нотариален акт по чл.587 ГПК, касае хипотезите на придобивна давност.

2. Позоваването не е елемент от фактическия състав на придобивното основание по чл.79 ЗС, а процесуално средство за защита на материалноправните последици на давността, зачитани към момента на изтичане на законовия срок.

3. Възможно е да бъде придобито право на собственост на недвижим имот, на основание чл.79 ЗС от лице, което не се е позовало на давността преди смъртта си и неговите права да се признаят на неговите наследници в съдебен процес по спор за собственост.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Общото събрание на
Гражданска колегия:
ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА.....

ПРЕДСЕДАТЕЛИ на
ОТДЕЛЕНИЯ: ТАНЯ МИТОВА.....
ПЛАМЕН СТОЕВ.....
БОЙКА СТОИЛОВА.....

ЧЛЕНОВЕ:

- | | |
|------------------------------|----------------------------|
| 1. ЖАНИН СИЛДАРЕВА..... | 23. МАРИО ПЪРВАНОВ..... |
| 2. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА..... | 24. ЕМИЛ ТОМОВ..... |
| 3. ТЕОДОРА НИНОВА..... | 25. АЛБЕНА БОНЕВА..... |
| 4. НАДЕЖДА ЗЕКОВА..... | 26. СВЕТЛА ДИМИТРОВА..... |
| 5. НАДЯ ЗЯПКОВА..... | 27. БОНКА ДЕЧЕВА..... |
| 6. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА..... | 28. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА..... |
| 7. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА..... | 29. ЖИВА ДЕКОВА..... |
| 8. СТОИЛ СОТИРОВ..... | 30. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА..... |
| 9. МАРГАРИТА СОКОЛОВА..... | 31. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА..... |
| 10. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА..... | 32. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА..... |
| 11. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ..... | 33. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА..... |
| 12. СВЕТЛА ЦАЧЕВА..... | 34. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА..... |
| 13. СТОЙЧО ПЕЙЧЕВ..... | 35. ОЛГА КЕРЕЛСКА..... |
| 14. ЛЮБКА БОГДАНОВА..... | 36. ЗОЯ АТАНАСОВА..... |
| 15. ВЕСКА РАЙЧЕВА..... | 37. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ..... |
| 16. КОСТАДИНКА АРСОВА..... | 38. ВЕСЕЛКА МАРЕВА..... |
| 17. ЗЛАТКА РУСЕВА..... | 39. БОРИС ИЛИЕВ..... |
| 18. ДИЯНА ЦЕНЕВА..... | 40. ДИАНА ХИТОВА..... |
| 19. МАРИЯ ИВАНОВА..... | 41. БОЯН ЦОНЕВ..... |
| 20. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА..... | 42. ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ..... |
| 21. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА..... | 43. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА..... |
| 22. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА..... | 44. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ..... |

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдиите ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА , БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА ,
ВЕСКА РАЙЧЕВА, МАРГАРИТА СОКОЛОВА и ДИЯНА ЦЕНЕВА
по ТР 4/2012 год. на ОСГК на ВКС

Първото, което може безусловно да бъде констатирано , че отговорите по цитираното тълкувателно решение , инициирано по реда на чл. 292 ГПК НЕ ДАВАТ конкретен отговор на поставените въпроси.

Така на въпрос No 1 – „при приложение на чл. 120 ЗЗД, позоваването на давността пред орган сезиран за защита на субективно право, касае ли хипотезите на придобивната давност” се дава отговор – „при приложението на чл. 120 ЗЗД, позоваването на давността пред орган, сезиран за защита на субективното право чрез предявяване на иск за собственост, възражение срещу предявен иск за собственост или снабдяването с констативен нотариален акт по чл. 587 ГПК , касае хипотезите на придобивната давност”.

При внимателен прочит на мотивната част , обосноваваща този отговор , в т.1 , на стр. 3 четем „ разпоредбата на чл. 120 ЗЗД съдържа единствено правилото , че давността не се прилага служебно” към формите на защита правата на владелеца при изтекъл срок по чл. 79 ЗС , за да се стигне до извода , че „органът, сезиран за защита на субективното право- съд или нотариус- не може служебно да изследва дали е налице придобивно основание по чл. 79 ЗС т.е. разпоредбата на чл. 120 ЗЗД към, която препраща чл. 84 ЗС , касае хипотезата на придобивна давност”. Като се игнорира факта, че „Нотариусът- като орган за защита на субективното право”не е сезиран със спор за материално право, принципно законосъобразен е изводът , че разпоредбата чл. 120 ЗЗД намира приложение при придобивната давност при спор за защита на собствеността ,но не само при защита правата на владелеца при изтекъл срок по чл. 79 ЗС , а и при съответната защита правата на собственика на „придобитата на основание изтекла придобиван давност от владелеца чужда вещ”, като не се допуска съдът по свой почин да въвежда обстоятелства и/или възражения от името на страна по делото.

Даденият отговор е незадоволителен/ макар , че следва логиката на отговора на въпрос No 2 / , тъй като по всякакъв начин цели да не употреби термина „позоваване” от страна на владелеца на придобитите права, след като е нелогично - ако за решаващия съд съществува забрана сам да въвежда обстоятелства или възражения и тяхното въвеждане в рамката на спорния предмет следва да направи страната , която черпи права от тези обстоятелства, респ. иска да бъде зачетен ефекта на направено възражения , има ли друг начин страната да стори това , без позоваване на придобитото право, устно или писмено по делото.

Относно въпрос 2- „изтеклият, установен от закона срок по чл. 79 ЗС води ли автоматично до придобиване правото на собственост и позоваването на давността елемент ли е от фактическия състав на придобивното основание ?” е отговорено- „позоваването не е елемент от фактическия състав на придобивното основание по чл. 79 ал.1 ЗС, а процесуално средство за защита на материално-правните и последици, зачетени към изтичане на законовия срок”

Това виждане не считаме , че може да бъде споделено без резерви.

След като разпоредбата на чл. 120 ЗЗД намира приложение при придобивната давност / дори в рамките на поставеното извън въпроса ограничение на хипотезите / , то при защита правата на владелеца при изтекъл срок по чл. 79 ЗС , препращащата норма на чл. 84 ЗС налага извод , че „позоваването” е елемент от фактическия състав на придобивната давност. Ако би се приело обратното, нелогичен е мотивът в тълкувателното решение, че правото на собственост не се придобиват автоматично, но се придобива с изтичане на срока по чл. 79 ЗС. В мотивите няма отговор на проблема до момента на „ позоваването” , разбирано само като „процесуално средство за защита на материално-правните и последици” кому принадлежи правото- на собственика или на владелеца на чуждата вещ, по отношение на който е изтекъл срока по чл. 79 ал.1 ЗС , но той не е заявил по-никакъв начин правото си и как първоначалния собственик, чиито имот е владян е узнал , че друго лице не само има намерението да придобие имота му, но и го е придобил , защото е изтекъл определен срок. Изводът , заложен в мотивите на ТР , влиза в противоречие с посочения и зачетен като принцип на гражданското законодателство ,а именно , че вещните права по принцип се придобиват въз основа на обективизирано волеизявление / визирайки деривативните придобивни способности/ и едновременно с това за придобивната давност се приема пълно отрицание на обективизиране на воля при този придобивен способ като елемент от фактическия състав, като позоваването се определя само като потвърждаване наличието на намерение за своеене /т.н. animus/.

Съгласно чл. 17 ал.1 от Конституцията на Република България „правото на собственост се гарантира и защитава от закона , а с чл. 17 ал.3 се приема , че „частната собственост е неприкосновена”. Не означава ли това , че всеки носител на вещното право като титуляр на това право, без ограничения във времето , има гарантираната възможност да ползва и разпорежда своя имот, като изисква от останалите субекти определено поведение към собствеността му. Ако собственикът допусне правото му да бъде нарушено, дори и да не търси правна защита, правото му не се погасява, не се губи.

Установената по законов път възможност едно лице да придобие чуждото право на собственост следва да се възприема като изключение на гарантираната защита на правото на собственост. За да може третото лице – наричан „владелец , по отношение на когото е изтекъл срока по чл. 79 ЗС” да придобие правото на собственост, законът предполага корелативно на придобиването , погасяване/ загубване / на правото на собственост на лицето-собственик до момента на изтичане на срока по чл. 79 ЗС.

Ако приемем без резерви постановения в т.2 на ТР на ОСГК диспозитив , то следва , че само фактите- владение плюс срок са единствени елементи на придобивния способ по чл. 79 ЗС. Ако тези два факта са налице / без каквото и да е позоваване на придобитото право/ логично следва , че собствеността е придобита от един правен субект, но и означава и че право на собственост се губи от друг субект в един и същи момент. Действащото обективно право – чл. 77 ЗС не позволява правото на собственост да се загуби поради бездействие на титуляра , освен ако вещта не е погинала, не е преработена или присъединена към друга главна вещ или собственикът-титуляр не е изразил изрично волеизявление за това. Не може от

лицето, чието право на собственост се губи/ погасява/ да се иска волеизявление в тази насока , без такова да се волеизявление да се иска от страна на онзи субект, който поради 10- годишно владение на една вещь цели придобиване на абсолютното вещно право.

Начинът, по който се дават отговорите на ТР не държи сметка за това, че придобивната давност, макар и оригинален способ за придобиване правото на собственост, проявявайки материално-правните си последици погасява правото на собственост на титуляра , собственик на вещта. Дадената от Конституцията на РБ защита на правото на частна собственост предполага института на давността , като придобивен способ да се възприема като по широк фактически състав, включващ и волеизявлението на владелеца , като елемент от този фактически състав , при което волеизявление във формата на издаден констативен нотариален акт, заявен иск за собственост или възражения , правоизключващо правото на ищеца по иск за собственост, води до проявление на материално-правните последици –а именно зачитане на правото на собственост в полза на лицето, релевирано възражението и установило правно релевантните факти- владение и срок. Още по сериозни в тази насока следва да са резервите ни относно мотивираната с ТР възможност не само владелеца, в полза на когото е изтекъл срока по чл. 79 ЗС , в рамките на процес за защита на субективното си право, да се позове на давността , но това да го стори и лицето кредитор, при бездействие на длъжника , както и извода , че в наследството на едно лице следва наред с наследимите имуществени права и задължения , да се включат не само фактически отношения / владението като такова/, но и „правото на позоваване на придобивното основание , което не се погасява със смъртта на владелеца. Тези възможности са декларирани като постулати без да са разгледани задълбочено от гл.т. на последици в рамките на дадена хипотеза на облигационни или наследствени правоотношения.

Разпоредбата на чл. 79 ЗС, установена по силата на закона от 1951 година , не може да не бъде тълкувана в контекста на ЕКПЧОС –чл. 6 във вр. с Протокол No 1. Съдът по правата на човека в Страсбург ревностно защитава правото на собственост, като с посочения текст се декларира правото на „всяко физическо или юридическо лице мирно да се ползва от своите притежания”, декларира се принцип , че никой не може да бъде лишен от това което притежава , освен в интерес от по-висш порядък-този на обществото, но съгласно условия, предвидени в закон и общите принципи на правото. Правото на собственост на едно лице , закрепено като основно право на личността , не може да търпи ограничения , освен при строго определени правила, които не се опират на някакво предполагаемо нежелание на собственика от една вещь, да притежава същата , ако друго лице , без санкция, я владее или ползва.

По т.3 - При възприетата позиция за 3 елемента на фактическия състав на придобивната давност , отговорът на този въпрос изобщо не може да бъде възприет.

Даденото разрешение в тази точка на тълкувателното решение не държи сметка от една страна за същността на наследяването като вид правоприемство, а от друга - за абсолютния характер на вещните права. Правоприемството представлява придобиване на права в същия обем, в който те са притежавани от наследодателя като приложимо е общото правило, че никой не може да прехвърли повече права, от тези, които притежава. Затова при наследственото правоприемство наследниците не могат да придобият права, каквито наследодателят не е притежавал. Когато наследодателят е упражнявал владение върху чужда вещь, по общото правило на чл.82 ЗС след неговата смърт наследници му могат да встъпят в това фактическо отношение като го продължат, присъединявайки владението на праводателя си , което ще им даде и правото да обективират намерението си и да придобият собствеността чрез позоваване на давността, но вече в лично качество и към момента на позоваването. Тълкуването, че при позоваване на давността собствеността ще се придобие към момента на изтичането на срока по чл.79 ЗС има за резултат наследяване на правото на собственост, което не е било придобивано от наследодателя т.е. наследниците ще встъпят във фактическо отношение, а в по-късен момент след волеизявление от тяхна страна ще се окаже, че праводателят им е бил собственик и те са станали титуляри на вещното право. Така на владелеца-наследодател ще се признаят права, без той да се е позовал на давността приживе, което не е нищо друго освен служебно /без волеизявление на заинтересованото лице/ и в нарушение на чл.120 ЗЗД прилагане на института на придобивната давност. От друга страна наследяването в повечето случаи поражда съсобственост между наследниците и в този аспект в тълкувателното решение стои отворен въпросът при наследяване от няколко лица достатъчно ли е само едно от тях да се позове на давността чрез възражение по спор за собственост и на какво основание неговото изявление ще прояви действие и по отношение на останалите наследници , ако те не са продължили владението.

От абсолютния характер на правото на собственост произтича задължението на останалите правни субекти да го зачитат и да се въздържат от действия , които го смущават и ограничават. Затова собствеността не може да бъде скрита и да съществува само в правното съзнание на собственика. Правната сигурност изисква вещните права да бъдат обявени, за да станат известни на третите лица както заради задължението им да се съобразяват с тях, така и заради необходимостта да имат възможност да направят проверка на собствеността включително и момента на придобиването ѝ, което е от значение за стабилността и на гражданския оборот.

ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА

БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА

ВЕСКА РАЙЧЕВА

МАРГАРИТА СОКОЛОВА

ДИЯНА ЦЕНЕВА